

Hírek a külföldi élelmiszer-minőségsszabályozás eseményeiről

1/98 USA – Rendelet-tervezet a biotermelésről

Nem kevesebb, mint 7 éves előkészítő munka után a Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) 1997. december 15-én nyilvánosságra hozott egy terjedelmes rendelet-tervezetet a bioélelmiszerek előállításáról. A dokumentum bioterméknek tekinti azokat a mezőgazdasági alapanyagokat, amelyeket kizárólag természetes folyamatok útján állítottak elő. Erre csak olyan termőterület jöhet szóba, ahol legalább 3 éve nem alkalmaztak tiltott anyagokat. A gyomok, valamint a kórokozók és a kártevők elleni védekezés eszközei kizárólag a megelőzés, a vetésváltás, továbbá fizikai, mechanikai és biológiai módszerek lehetnek. Az organikus úton nevelt állatoknak nem adhatók növekedés-serkentők vagy antibiotikumok, amellet túlgyomórészt biotakarmányokkal kell őket táplálni. Az USDA említett rendelet-tervezete alapul szolgálhat a bioélelmiszerek előállítását, kezelését, jelölését és tanúsítását részletesen szabályozó nemzeti szabványok kidolgozásához. Ugyanakkor némi aggodalomra ad okot, hogy a rendelet-tervezet nyitva hagy olyan kérdéseket, mint: besugározható-e a bioélelmiszer, tartalmazhat-e genetikailag manipulált szervezeteket, illetve természethe-e iszappal vagy egyéb biológiaiilag aktív anyagokkal kezelt talajokon. (World Food Regulation Review, 1998. január, 13-14. oldal)

2/98 USA – Az FDA engedélyezte a vöröshúsok besugárzását

A potenciálisan veszélyes mikroorganizmusok kiirtása érdekében az Élelmiszer és Gyógyszer Hatóság (FDA) 1997. december 2-án engedélyezte a marha-, a bárány-, valamint a sertéshús besugárzását. A húsipar igen jelentős mérföldkőnek tartja a döntést az élelmiszerbiztonság növelése érdekében, de a fogyasztóvédelmi szervezetek kételkednek az eljárás vitán felül álló eredményességében. Az FDA döntése értelmében a radioaktív vagy gépi forrásokból származó besugárzás maximális dózisa mélyhűtött friss hús esetében 4,5 kGy, fagyasztott hús esetében pedig 7 kGy lehet (küszöbérték megállapítására nem került sor). Az eddigi tudományos eredmények alapján az FDA kijelenti: a besugárzás alkalmas a betegségeket kiváltó rovarok, élősködők és kórokozók (különösen a Salmonella és az E. coli) biztonságos elpusztítására, emellet azonban nem változtatja meg észrevehető mértékben az élelmiszerek minőségét, tápértékét és érzékszervi tulajdonságait. (World Food Regulation Review, 1998. január, 13. oldal)

3/98 London – Növekszik a bioélelmiszerek iránti kereslet

Az Egyesült Királyság fogyasztói piacainak legutóbbi felmérése szerint az elmúlt 2 év folyamán megduplázódott a bioélelmiszerek forgalma, amely jelenleg már eléri a 260 millió fontot. A vizsgálatról készült jelentés rámutat arra, hogy a bioélelmiszerek forgalmának jelentős bővülése többek között olyan okokra vezethető vissza, mint az E. coli fertőzések növekvő száma, a BSE (szarvasmarhák szivacsos agysorvadása) terjedésétől, illetve az élelmiszerek által okozott megbetegedésektől való félelem. Az Egyesült Királyságban működő 870 biofarm nem is képes kielégíteni az összes keresletet, így a hazai eladások mintegy 70%-a importból származik. A zöldség-gyümölcs mellett a biohús- és tejkészítmények iránti igény is gyorsan nő. A brit lakosság majdnem 3/4-e szimpatikusnak találja a bioélelmiszereket, különösen a még családalapítás előtt álló fiatalabb korosztályok. A bioélelmiszerek fogyasztásában regionális különbségek is megfigyelhetők, így Skócia és Yorkshire pályázhat már évek óta a vezető szerepre. A biohús és biobaromfi fogyasztása azonban Walesben és Délnyugat-Angliában is jelentős. (World Food Regulation Review, 1998. január, 12. oldal)

4/98 OECD – Az alapanyagokénál gyorsabban növekszik a feldolgozott termékek forgalma

Az 1997 novemberében kiadott OECD-tanulmány szerint gyorsabb ütemben növekszik a feldolgozott mezőgazdasági javak világméretű kereskedelme, mint az alapvető élelmiszereké. Várható, hogy a következő néhány évben is folytatódik ez a tendencia, amely a tanulmány szerint elsősorban a nagyobb jövedelmek és az új piacok következtében megnövekvő keresletnek tulajdonítható. Ugyanakkor a vártnál kisebb hatást gyakorolt a kereskedelem ilyen alakulására az Uruguay-i Fordulón aláírt Mezőgazdasági megállapodás (URAA), amely nagyjából azonos mértékben csökkentette az alapvető és a feldolgozott mezőgazdasági termékek vámtételeit. Kivételt képeznek az olyan „érzékeny” termékek, mint a kávé, a kakaó vagy az olajos magvak, mert az ezekből előállított áruk vámjai sokkal kisebb mértékben csökkentek, mint a nyersanyagoké. A jelentés végezetül felszólítja az aláíró országokat, hogy a fennálló vámstruktúrák nagyobb mértékű redukciója mellett – vállalt kötelezettségeiknek megfelelően – csökkentsék a feldolgozott termékek exporttámogatását is. (World Food Regulation Review, 1998. január, 9-10. oldal)

5/98 Indonézia – Növekszik a kereslet az élelmiszerek iránt

A gyors gazdasági növekedés és a szegénység felszámolása következtében egyre nagyobb igény mutatkozik az élelmiszerek iránt, amit hazai forrásokból lehetetlen kielégíteni. Különösen számottevő a zöldségfélék importja, ami

1992 és 1994 között megnégyesződött. A hús és a baromfihús, valamint a szeszes italok behozatalához speciális engedély szükséges, de a többi terméket a regisztrált importőrök szabadon behozhatják az országba. Indonézia lakossága jelenleg 200 millió, de egyre jelentősebb az idegenforgalom is. Markáns átalakuláson megy keresztül a fogyasztás szerkezete: a szegénység elleni küzdelem előrehaladásával párhuzamosan növekszik a kereslet a jó minőségű, feldolgozott termékek iránt, ami az árak emelkedését vonja maga után. Az 1996. évi Élelmiszer-törvény megteszi a szükséges kezdeményezéseket a jelenleg megosztott szabályozási rendszer egységesítése, illetve a minőségügyi szabványok megalkotása felé. (World Food Regulation Review, 1998. január, 21. oldal)

6/98 Kína – Növekvő élelmiszer-fogyasztás, stabilabb árak

A Kínában végbemenő számottevő jövedelmi és népességi változások rendkívül nagy hatást gyakorolnak az ételmezési egyensúly alakulására. Kína a világ legnépesebb országa, hiszen 1996 végén a lakosság száma meghaladta az 1,2 milliárdot. Elsősorban a családi termelés előtérbe kerülése miatt az elmúlt néhány évtizedben közel duplájára növekedett az 1 főre jutó napi élelmiszer-fogyasztás, ami 1995-ben már elérte a 2727 kalóriát. gyorsan növekszik az élelmiszer-feldolgozás is: ez az ágazat 1995 végén 4,43 millió főt foglalkoztatott és a teljes ipari termelési érték közel 10%-át szolgáltatta. A legdinamikusabban fejlődő iparágak a sör- és a konzervipar, valamint a húsfeldolgozás. Az urbanizálódás következtében várhatóan folytatódik a mezőgazdasági népesség elvándorlása. (World Food Regulation Review, 1998. január, 20. oldal)

7/98 EU – Javaslat a GMOs újszerű engedélyezési eljárására

Sok belső vita után az Európai Bizottság 1997. november 26-án előterjesztette javaslatát a környezetbe kihelyezett genetikailag módosított szervezetek (GMOs) engedélyezésével kapcsolatos előírások felülvizsgálatára vonatkozóan. A javaslat elsősorban arra irányul, hogy egy következetes, jól áttekinthető, könnyen és gyorsan elintézhető engedélyezési folyamatot alakítson ki. Vannak azonban a javaslatban teljesen újszerű elgondolások is, mint például egy 7 éves várakozási idő, kötelező megfigyelés (monitoring), a közvetett környezeti hatások gondos értékelése, a kockázatfelmérésre vonatkozó általános alapelvek, valamint különféle etikai megfontolások. A Bizottság javaslatát az EU ügyrendjének megfelelően jóvá kell még hagynia a Miniszterek Tanácsának és az Európai Parlamentnek is. (World Food Regulation Review, 1998. január, 4-5. oldal)

8/98 London – Önkéntes jelölési kötelezettség a genetikailag módosított élelmiszerekre

A Brit kiskereskedelmi Konzorcium, az Élelmiszer- és Italgyártók Szövetsége, valamint az Élelmiszer Intézet 1997. november 20-án közös nyilatkozatban jelentette be, hogy 1998 januárjától kezdve önkéntes alapon jelölik a genetikailag manipulált szója- vagy kukorica-fehérjét tartalmazó élelmiszereket. A brit gyártók és forgalmazók ezzel is nyomást kívánnak gyakorolni az Európai Bizottságra, hogy az gyorsítsa fel a törvényalkotási munkát ebben a sok vitára okot adó témában. Az Európai Unióban ugyanis korábban már megállapodás született a genetikailag módosított szója és kukorica jelölési kötelezettségéről, de annak módját illetően a Bizottság még mindig nem jutott egységes álláspontra. (World Food Regulation Review, 1998. január, 12. oldal)

9/98 Franciaország – Kampány a biogazdálkodás elterjesztésére

Louis Le Pensec mezőgazdasági miniszter 1997. december 12-én nagyszabású tervet jelentett be a mezőgazdasági biotermesztés fellendítésére. A kezdeményezés célja, hogy 2002-ig nagymértékben növekedjék a biotermesztést folytató farmerek száma, illetve a peszticidek és a műtrágyák használatától teljesen mentes szántóföldek területe. A kormány évente 60 millió frankkal támogatja a farmok gazdálkodásának átalakítását, miközben további évi 30 millió frankot áldoz a biotermékek kereskedelmi forgalmának előmozdítására. (World Food Regulation Review, 1998. január, 8. oldal)

10/98 EU – Tilos minden lengyel tejtermék behozatala

Az ellenőrök által a lengyelországi tejfeldolgozó létesítményekben tapasztalt „jelentős higiéniai és működésbeli” hiányosságokra hivatkozva az Európai Bizottság 1997. november 30-i hatállyal megtiltotta a lengyel tej és valamennyi tejkészítmény behozatalát. A tilalom – amelyet a Bizottság részéről számos figyelmeztetés előzött meg – évente mintegy 42 millió dollár értékű lengyel tej és tejtermék behozatalától fosztja meg a 15 EU tagállamot. (World Food Regulation Review, 1998. január, 5. oldal)

A hírekben közöltek háttéranyagai a megadott számok alapján a **KÉKI-ÉLMINFO**-nál megrendelhetők.